

ADVOKATFIRMAET ØVERBØ GJØRTZ AS
Att: advokat Marina Opstad
Julsundvegen 4
6412 MOLDE

Trondheim, 09.08.2023

Deres ref.:
132825/728411/MOP

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/604

Saksbehandler:
Pål Foss Digre

Spørsmål om forståelsen av motorferdselloven - transport av gjester til serveringssted som ikke ligger til brøytet bilveg

Vi viser til brevet ditt av 4. juli 2023. I brevet ber du om ei tolkning av forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og islagte vassdrag § 3 første ledd bokstav c.

Du skriver i brevet at bakgrunnen for saken er at et serveringssted ønsker å transportere gjester til lukkede lag på vinterføre. Det aktuelle serveringsstedet ligger ved en kommunal bilveg. Bilvegen brøytes imidlertid ikke om vinteren, men kjøres opp som skiløype.

Du ber oss uttale oss «på generelt grunnlag» om slik persontransport kan komme inn under bestemmelsen i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (heretter omtalt som «forskriften») § 3 første ledd bokstav c.

Vi vil her først peke på at forskriften § 3 tredje ledd, gjennom å henvise til § 2 fjerde ledd, inneholder en regel om at statsforvalteren etter søknad eller av eget tiltak kan treffe vedtak om kjørefor målet i et konkret tilfelle kommer inn under bestemmelsen eller ikke. Et slikt vedtak vil gi en rettslig bindende avklaring av rettsanvendelsesspørsmål basert på sakens konkrete faktum. Statsforvalterens vedtak kan påklages til Miljødirektoratet og overprøves av domstolene.

På bakgrunn av at regelverket har en slik ordning for å få avklart konkrete tilfeller, begrenser vi oss til å uttale oss helt generelt om tolkning av bestemmelsen i forskriften § 3. Tolkninga av bestemmelsen skjer, som ellers ved regelverkstolkning, basert på en naturlig forståelse av ordlyden i den formelle bestemmelsen som skal tolkes, i lys av formålet med den aktuelle bestemmelsen og regelverket som helhet og eventuelle relevante uttalelser i forarbeider eller rettspraksis. Vi peker her på at Høyesterett, knyttet til andre bestemmelser i motorferdselregelverket, har lagt til grunn at motorferdsellovens formål tilser at reglene tolkes og anvendes restriktivt, se for eksempel Rt-2015-838 avsnitt 17.

Ordlyden i forskriften § 3 første ledd bokstav c er som følger:

Motorkjøretøy kan på vinterføre nyttes til [...] transport som er nødvendig for drift av turistanlegg (overnattingssteder, serveringssteder, skiheiser m. v.) som ikke ligger til brøytet bilveg

Bestemmelsen gir ingen uttrykkelige begrensninger i *hva* som kan transporteres. Etter ordlyden er det imidlertid bare transport som er «nødvendig for drift» av turistanlegg som er tillatt. En naturlig språklig forståelse av begrepet «nødvendig for drift» tilsier at vurderinga av hva som skal gjøres må være utpreget *konkret*. Det er det som er nødvendig for å drive *dette* stedet ut fra beliggenhet, hva slags type turistvirksomhet det er snakk om, bygningsmasse og lignende faktorer, som er avgjørende.

Bruken av ordet «nødvendig» tilsier videre at terskelen for å kunne benytte motorkjøretøy skal ligge relativt høyt. Det er ikke nok at transport med motorkjøretøy i utmark på vinterføre er mest hensiktsmessig eller lønnsomt for driveren, det må være en betydelig overvekt av hensyn som taler for den aktuelle motorferdselen. Som nevnt over har Høyesterett også generelt lagt til grunn at reglene her skal tolkes og anvendes restriktivt.

Både bruken av den ubestemte formen «drift av turistanlegg» og motorferdselregelverkets formål om å begrense motorferdsel, tilsier at vurderinga skal skje på et objektivt grunnlag. Spørsmålet er altså hvilken transport som generelt trengs for å drive et turistanlegg av den aktuelle typen på det aktuelle stedet. At driver har et forretningskonsept som vanskelig kan realiseres uten bruk av motorisert transport av et bestemt slag, er ikke i seg selv tilstrekkelig til at denne motorferdselen er «nødvendig for drift av turistanlegg». En annen tolkning ville i realiteten innebære at det er opp til den enkelte driveren selv å bestemme hva som er «nødvendig» motorferdsel, noe som vil være en uthuling av forbudet mot motorferdsel i utmark og vassdrag i motorferdselloven § 3.

Ved den nærmere vurderingen av hva som er «nødvendig for drift av turistanlegg» i den enkelte saken, antar vi det vil være naturlig å legge stor vekt på hvordan tilsvarende steder drives, og på hvordan det aktuelle stedet historisk har vært drevet. En driver som ønsker å prøve et nytt og endret forretningskonsept, må dermed i utgangspunktet forholde seg til at motorferdsel i utmark er forbudt.

Du har i brevet ditt pekt på at det to steder i Miljøverndepartementets rundskriv til motorferdselloven (T-1996-1) står at det kan være «adgang til transport av gjester til overnattingssteder som ligger langt unna veg, dersom transporten er nødvendig for å opprettholde driften av stedet». Ettersom ordlyden i forskriften gjelder «turistanlegg» generelt, mener du det ikke er grunn til å tolke uttalelsen til å bare gjelde «overnattingssteder».

Ut fra departementets uttalelse legger vi til grunn det ikke er utelukket at transport av gjester til overnattingssteder, kan omfattes av bestemmelsen. Ordlyden i rundskrivet omtaler imidlertid ikke transport av gjester til andre typer turistanlegg. Vi kan da ikke se at rundskrivet gir noen veiledning ved tolkinga av spørsmålet i denne saken, utover at det ikke kan utelukkes at transport av gjester til andre typer turistanlegg *kan* være innenfor formålet, dersom det finnes andre typer turistanlegg der kravet om at transporten skal være «nødvendig for drift» er oppfylt.

Vi understreker imidlertid her at vi ikke kan se at uttalelsen fra departementet med rimelighet kan tolkes til at *alle* overnattingssteder som ikke ligger til vinterbrøyta veg kan transportere gjester. Tvert imot framgår det direkte av sitatet at det bare gjelder i de tilfellene «hvor det er nødvendig for å opprettholde driften». Når departementet har valgt uttrykksmåten «*opprettholde driften*» (vår utheving) – ei formulering som er videreført fra tidligere utgaver av rundskrivet helt fra forskriften kom i 1988, antar vi at de først og fremst tenkte på overnattingssteder som allerede var etablert før reglene trådte i kraft og som hadde basert seg på motorisert transport av gjester i tråd med reglene som gjaldt da. Vi understreker her også at vi legger til grunn at de aller fleste overnattingssteder som ikke ligger til vinterbrøytet veg, både da forskriften ble vedtatt i 1988 og i dag, baserer seg på at gjestene selv tar seg fram til stedet på ski eller til fots. Vi antar derfor at det også for overnattingssteder bare er i helt spesielle tilfeller transport av gjester vil være «nødvendig for drift av turistbedrifter som ikke ligger til brøytet bilveg».

Som nevnt over beror det på en konkret vurdering i den enkelte saken om den aktuelle motorferdselen er nødvendig. Miljødirektoratet har ikke noe grunnlag for å gi noen generell vurdering om det også kan finnes *serveringssteder* som ikke ligger til vinterbrøyta veg, der transport av gjester kan anses som "nødvendig for drift".

Systemet i forskriften er, som vi har nevnt, basert på at statsforvalteren kan avgjøre med bindende virkning om et aktuelt tilfelle kommer inn under et direktehjemlet formål eller ikke. Dersom dere ønsker en konkret vurdering av den aktuelle saken, ber vi dere derfor henvende dere til statsforvalteren.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Trond Flydal
seksjonsleder

Pål Foss Digre
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
STATSFORVALTAREN I MØRE OG ROMSDAL	Postboks 2520	6404	Molde
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	Molde